

ייצג פון פריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת בלק
שנת תשע"ה

סימן רנ"א

ברוך השם, יום א' נצבים וילך תקצ"ז לפ"ק, נעמרוב

בני חביבי מכתבך קבלתי עתה, ואין מה להשיבו.

בן אחי ר' אייזיק [מתלמידי מוהרנ"ת] נסע היום לביתו, ותראה להתראות פנים עמו, אולי יספר לך מאשר נדבר בשבת העבר, כי תהלה לאל שמע כמה דיבורי אמת אשר לא שמעתם, עתה אולי תקבלו זה מזה, כי יכול להיות על ידי שיספר לך יתעורר הוא גם כן [עיי' בליק'מ ח"א סי' קפ"ד ושיחות הר"ן סי' צ"ט]. כי כבר ידעתי שאחרי שאנו מדברים נפלאות אמתיים כאלה, עדיין קשה מאד להתפעל באמת על ידי זה, ולולא ישועת ה'. ומחמת זה בעצמו צריכים לדבר הרבה, הן אחד עם חבירו, ובפרט עם רבו האמת. והן בינו לבין עצמו לחפש ולבקש ולחתור להוציא לאור תעלומות והסתרת הנקודה טובה, המסתתרת באדם בכל יום בהסתרות עמוקות, כפי מעשי האדם, וכפי המעשה הנעשה באותו היום, מריש כל דרגין עד וכו', כי מאד עמקו מחשבותיו ית'.

ועלינו החיוב להתחזק, לדרוש ולתור, ולחתור לבקש, ולקשר עצמינו להנקודה הטובה השייך להלב בעת הזאת, כאשר דברנו בזה הרבה מה שדקדק רבינו ז"ל בהתורה [ליק'מ ח"א סי' ל"ד] ואתם תהיו לי וכו' [שמות י"ט ו] שכתב ב' תיבות אלו "בעת הזאת". דהיינו מה שכתב שם שצריך כל אחד לקשר לבו להנקודה השייך ללבו בעת הזאת, כי ביום ה' הגיע הזמן פרעון הפאסט מייסטער, וזה הבלבול הדעת היה מוכרח לעבור ביום ה' תבא תקצ"ז עליך בטולטשין, אשר זה היום כבר חלף ועבר והלך לו, ולא נשאר כי אם מה שחטף כל אדם איזה נקודה טובה מאותו היום, כפי הבלבולים והמניעות שעברו אז על כל אחד ואחד מבני העולם.

[עיי' בליקוטי הלכות נהל' מלמדים ות"ת ה"ד אות ו-ה) מענין זה וז"ל: וזה בחינת מה שדקדק רבינו וכתב שעיקר התיקון הוא על ידי שמקשר את לבו להנקודה השייך ללבו "בעת הזאת" עיי"ש. ובענין זה יש הרבה לדבר ולבאר, ומי שרוצה לילך עם דיבור הזה ולהסתכל על זה באמת, הוא יכול לקרב את עצמו להשית ולחזק את עצמו בהשם יתברך תמיד לעולם ועד בכל מקום שהוא יהיה איך שיהיה. כי בוודאי בכל עת וזמן ובכל מקום שהוא באיזה מדריגה ובאיזה ענין שהוא, תמיד יש איזה נקודה טובה שיכול לדבק את עצמו להנקודה ההיא השייך ללבו בעת הזאת דייקא, ואם יסתכל ויחפש היטב בוודאי תאיר בו הנקודה השייך ללבו בעת הזאת דייקא, ועל ידי זה יתקן הכל. כי זה רואין בחוש שבוודאי אין דומה העבודה שהאדם עובד את השית' בשבת יום טוב להעבודה של ששת ימי החול. וכן אינו דומה העבודה שבביתו להעבודה שברוך, כי בוודאי בדרך אינו יכול לעסוק כל כך בתורה כמו ביתו. אך אף על פי כן בוודאי אין האדם פטור לגמרי בדרך מעבודת ה', רק בדרך הוא צריך לקשר עצמו להנקודה השייך ללבו בעת ההוא כפי העסק שעוסק בו, ובביתו צריך לקשר עצמו להנקודה השייך ללבו אן.

וכן ביום צריכין לקשר עצמו להנקודה השייך לבו או המאירה ביום, ובלילה להנקודה המאירה או בלילה. וזה שכתוב (דברים ו, ז) ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכנך ובקומך. כי תמיד צריכין לדבר בתורה ויראת שמים ולקשר עצמו להנקודה השייך ללבו בעת ההיא כפי העת, אם הוא בביתו או בדרך, או אם הוא

ביום או בלילה, כי לכל עת וזמן לכל הפך תחת השמים. וזה מה שכתוב (תהלים לב, ו) על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא, לעת מצוא דייקא, שיוכה תמיד למצוא הנקודה כפי העת והזמן. כי בוודאי אי אפשר להאדם לידע כל זאת בפרטיות, רק הוא צריך להאמין תמיד בכל מקום שהוא בכל עת וזמן ובאיזה מדריגה שהוא בעליה או בירידה אפילו אם הירידה הוא ח'ו' כמו שהיא רח"ל, הוא צריך לידע ולהאמין תמיד שבוודאי יש עתה איזה נקודה הטובה השייך ללבו בעת ההוא דייקא שהוא צריך לקשר עצמו להנקודה הזאת דייקא, שעל ידי זה יתקן מכל מקום שהוא. ועל זה צריכין תפלה ותחנונים הרבה כמ"ש על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא, לעת מצוא דייקא, כי זה עיקר ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו שהוהירנו רבינו"ל הרבה, כי צריכין תמיד להתחזק ולהרבות בשיחה בינו לבין קונו.

כי דרך האדם הרוצה לעסוק בזה שתמיד נדמה לו שעתה אינו יכול לדבר, ואינו יודע מה לדבר ולבו אטום מאוד, כידוע לכל מי שנכנס בזה. וכל זה מחמת שבעת הזה מתגברין החרפות לבו שבירת לב, ורוצים להעלים ולהסתיר ממנו אור נקודות הקדושה השייך ללבו בעת ההיא, ולכן נדמה לו שבעת ההוא אינו יכול לדבר, אבל באמת הוא שקר גמור, והוא רק מעשה בעל דבר. כי אם יאמר כן, אזי ידמה לו כן תמיד, שעתה אין לו לב לדבר ולא ידבר לעולם ח'ו', אבל באמת הוא צריך להתחזק ולידע ולהאמין שבוודאי אין עת בעולם שלא יכול אז לקשר עצמו להנקודה השייך ללבו באותו העת, ולכן הוא צריך להתגבר מאד לדבר כפי מה שיוכל, ולבקש ולחפש בדיבוריו את נקודתו הקדושה, ואם יתחזק ויתאמץ לפתוח פיו בעל כרחך לדבר תמיד, בוודאי יעוררו השית' ויפתח פיו ולבו, עד שיוכה מיד לקשר את עצמו להנקודה השייך ללבו בעת ההוא, שעל ידי זה יתקן הכל. ויש עוד בזה הרבה לדבר, אך אי אפשר לבאר דברים כאלה היטב, וההפך באמת יבין מעט דברינו אלה, ויתחזק את עצמו בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ועם חבירו, ורבו, תמיד יהיה איך שיהיה וכו'.

וזה (תהלים לד, ב) אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי [שעל ידי שמקיים "בכל עת" היינו שמקשר את עצמו להנקודה השייך ללבו "בעת הזאת" דייקא, על ידי זה יוכה שתמיד תהלתו בפי, שיתפלל וישבח את השית' תמיד ולא יפטור עצמו שעתה אינו יכול לדבר, נ"ל צ"ח] וזהו (תהלים קמ"ב, ב) בכל יום אברכך ואהלה שמך לעולם ועד, כי בכל עת ובכל יום צריכין לברך ולהלל את השית' ולפרש שיחתו לפניו, כי בכל עת ובכל יום באיזה מדריגה שהוא יש נקודה קדושה השייכה ללבו בעת ההיא דייקא, וצריך לקשר עצמו להנקודה ההוא. וזה ענין של ואתחנן את ה' בעת ההוא לאמר, בעת ההיא דייקא, שמשם זכה לזה שתפילתו ותחנונו היתה תמיד בבחינת בעת ההוא. כי משה הוא נקודה הכללית שכולל כל הנקודות של כל בני אדם, ושל כל העתים והזמנים, ולכן זכה שתמיד כיון תפילתו במדריגות של "בעת ההוא", לקשר עצמו להנקודה השייך ללבו בעת ההוא. עכ"ל]

האמת אם נשים לב לזה תסמר שערות בשרינו. אף על פי כן האמת כך הוא. וצריכין רק להחיות את עצמו בהלימוד הקדוש של (תהלים קד, ג - קמו, ב) אומרה לאלהי בעודי [ליק'מ ח"א סי' רפ"ב], כדי שיהיה לנו כח לחפש ולבקש על ידי זה דייקא. ועל כולם מה שאנו מכינים עצמינו במחשבתנו להיות על ראש השנה במקום קודש גניותו הק', זאת נחמתנו בענינו, ובוה יגיל וישיש לבינו, כי עוד יש תקוה להשיג אורחות חיים מעתה על כל פנים. וה' יצליח דרכינו בהצלחה האמתית והנצחית, בזה ובבא לנצח.

דברי אביך

נתן מברסלב

דברינו כולם הם דברי תורה הנוגעים למעשה ולהצלת הנפש, בוודאי מצוה לכתוב גם בחול המועד [מוהרנ"ת ז"ל נהוג עצמו לרשום מכתבי התחזקות בעבודת ה' לבנו, אפילו בחול המועד, וכמו שגילה כאן טעמו ונימוקו עמו "שהם דברי תורה הנוגעים למעשה ולהצלת הנפש", ועיין מכתב ע"ד ומכתב ר"ט]. וכלל הדבר שתדע שחלילה לחלילה לך לחשוב בענין זה כלל, לא למפרע ולא לאחר כך, רק להשכיח מדעתך הדבר. כי שמעתי מפיו שענין זה הוא כמו וד"ל [עיין מכתב ר"ב]. כי המחשבה והמרה שחורה בענין זה מוזיק מאד ואינו מועיל כלל. והלא איך שהוא בוודאי אתה צריך לדבר הרבה בינך ובין קונך, ולפרש שיחתך לפניו יתברך בכל יום, ובוודאי בתוך דבריך תרגיש מכאובי נפשיך, כי ענין זה אינו נמשך מעצמו, רק ממה שעבר עליך מקודם.

אך על כולם יש לנו על מי להשען על כחו של זקן הקדוש, ובכחו הגדול עדיין אנו יכולים לפרש שיחיתנו לפניו יתברך. והוא יתברך מלא רחמים, ורק הוא יודע יצרינו וכו'. וכבר דברנו הרבה בזה, וצריכין לחזור בכל יום מה ששמעתי מפיו הק' ז"ל [עיין חיי מוהר"ן סי' ס"ז ושיחות הר"ן סי' ג'] "השם יתברך גדול מאד, ונעשים דברים כאלה בעולם, ואין יודעין כלל, ואפילו מה שנעשה עמכם וכו' וכו'". ובוודאי כבר שמעת מזה מאתי, ועדיין אתה צריך לרחמים רבים שתזכה להרגיש נפלאות נוראות גדולות הדברים האלה. והכלל שאין יודעין כלל, וכמו שיכולים לקלקל כן יכולין לתקן [עיין ליקוטי הלכות הל' תפלת המנחה ה"ז בראשי פרקים אחר אות צ"ו שביאר באריכות שיחות רביזל הנ"ל, ובתור"ד שם וז"ל כי לגדולתו אין חקר, כי כמו שאי אפשר להבין התחברות יש ואין של תחילת הצמצום של חלל הפניו כמ"ש במק"א, כמו כן אי אפשר להבין כל הנ"ל, שכל העבירות פוגמין מאד מאד, אך אין לך דבר עומד בפני התשובה עיי"ש]. וברוך ה' אשר הפליא חסדו עמנו שאין אנו חולקין על המתקן וכו'.

יתר מזה אי אפשר להאריך מכמה טעמים. והשם יתברך ישמח אתכם ואתנו בשמחת התג הקדוש הבאה עלינו לטובה [תג שמיני עצרת], נגילה ונשמחה בישועתו.

דברי אביך

נתן מברסלב

ושלום רב לכל אנ"ש באהבה רבה ואהבת עולם לנצח.

הוכפל הדבר באזהרה כפולה ומשולשת, שלא יהיה לך שום מרה שחורה מזה. ולסלק הענין מדעתך לגמרי, ולבלי להתפחד כלל. רק להתחזק בשמחה. ותחזור להתחיל מחדש לילך עם התורה הקדושה [ליקוטי ח"א סי' רפ"ב] אומרה לאלהי בעודי [ליקוטי ח"א סי' רפ"ב], ותהיה בעיניך חדשה לגמרי [עיין לעיל מכתב קצ"ו הדרך הנ"ל של אומרה לאלקי בעודי שזה הדרך הקדוש והנורא מאד צריך שיהיה חדש אצל כל אחד ואחד בכל יום, ועיי"ש בהערות]. ועל ידי זה תוכל לשמוח ולהתחזק. קוה לה' ויושע לך בכל ענייך, ואלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע התורה "אומרה" דיינו. ואל תשכח שתהלה לאל הייתי על ראש השנה הזה בתוך עדה קדושה ונוראה כזאת, וכבר הזהירנו הוא ז"ל [חיי מוהר"ן סי' ת"ג] שמי שהוא אצלו על ראש השנה צריך לשמוח בכל השנה. ואמר בפירוש אכלו מעדנים ושתו ממתקים כי חדות ה' הוא מעוכם [נחמיה ה' י"ג], כי המקרא הזה נאמר על ראש השנה.

סימן רנ"ד

ברוך השם, מוצאי שבת ר"ח חשוון תקצ"ח לפ"ק

אהובי בני חביבי. דע כי בדעתי לנסוע בסמוך בשבוע זאת לברסלב, ואודיעך משם כשאבא לשם, ותראה לשלוח לי לברסלב הסך שקבלת ממני באומן ועוד ב' רובל כסף מהמעות מכבר, ותשלח לי החשבון ברור, גם אם תראה ששלום בית מוכ"ז ר' דוד [מטולטשין מתלמידי מוהרנ"ת, ומוהרנ"ת דאג לשלום ביתו ושלח לו מעות שיתדר בכי טוב. וסיים מוהרנ"ת שיהיו לו שלום בכל הבחינות עיין בליקוטי ח"א סי' י"ד] יוכל להתתקן על ידי איזה סך מועט, תתן לו על חשבוני א' רוי"ח, ואם לאו. והשם יתברך ירחם עליו שיהיו לו שלום בכל הבחינות, וכן על כולם. ומוכ"ז יספר לך מה שעבר עלי בשבת זו, ובוודאי הכל לטובה, ומחמת נחיצות מוכ"ז אי אפשר להאריך כלל.

סימן רנ"ב

ואת העתקה ממכתב א' שנכתב להרבני המופלא מו"ה ר' אפרים מקרימונטשאק, (הרה"ח ר' אפרים זצ"ל מקרימונטשאק, מגדולי תלמידי מוהרנ"ת, בן הרה"ח ר' נפתלי תלמיד רביזל). והיו כתוב מקודם דברים נסתרים, ומכאן נתן לנו רשות להעתיקו, וכאן חסר הרבה.

[המכתב נכתב בקיץ תקצ"ז כי מזכיר בה "כאשר דברתי הרבה בזה בחורף העבר", והוא בעל"ת לעיל מכתב רל"ג-רל"ד, כן מזכיר בה ליקוטי סי' ל"ד, ומהענינים שמבואר שם בליקו"מ, והוא מבואר ג"כ במכתב רמ"ה-ר"ג שבאותן הזמנים עסק בה מוהרנ"ת]

...ולכתוב לו דברי אמת הנובעים מהנחל נובע מקור חכמה, אין הזמן מסכים עתה, גם קצרה היריעה, וכבר דברנו הרבה, ויותר מזה צריכין לדבר בכל יום. ואם נדמה לך שאין לך עם מי לדבר, כבר הוכחתך הרבה בזה שתסתכל רק על הטוב שיש בכל אחד, ואז יהיה לך תמיד עם מי לדבר דברי אמת מנקודה שבלב, בבחינת ומקבלין דין מן דין וכו', וגם תפרש שיחתך לפני השם יתברך לקבל הנקודה מיניה וביה, וכל אלו הנקודות צריכין לקבל מהנקודה הכלליות שהם הדיבורים של אדמו"ר ז"ל ששמתי מפי ומפי ספריו הקדושים והנוראים, הפוך בהם והפוך בהם וכו'.

ותראה לשמח נפשך מאד בכל יום מה שזכית לידע מאור האמת כזה, אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא מענין הג' נקודות שהזכרתי כאן שנובעים מהתורה הקדושה ואתם תהיה לי ממלכת כהנים וכו' [ליקוטי ח"א סי' ל"ד] דיינו. וכן על כל דיבור ודיבור, מכל שכן על כל תורה ותורה, ועל כל מעשה ומעשה צריכין לומר זאת באמת לאמתו, ואיך שהוא על כל פנים אשרינו וכו', אין טאקי פארט אשרינו.

ולח' הישועה שיהיה הכל על נכון בחסדו ית', כי חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמי לעולם [איכה ג' כ"ב]. ובוזה אני מחיה את עצמי עתה בכל יום ובכל עת ובכל שעה. כי אני מאמין באמונה שלימה בכל זה שכתבתי לך, כי החסדים מתחדשין בכל בקר כמו שפירש רש"י על פסוק [שם, כ"ג] חדשים לבקרים רבה אמונתך, שנכתב אחר חסדי ה' כי לא תמנו וכו'. וכאשר דברתי הרבה בזה [בחורף העבר [עיין מכתב רל"ג], ועדיין צריכין לדבר הרבה בזה — אינו בכת"י], ולילך בזה, לידע ולהאמין בכל יום שנמשכין חסדים חדשים נפלאים כל יום, אשר על ידם יגמור השם יתברך כרצונו וכרצון הצדיקי אמת, עד אשר נשוב כולנו אליו ית' באמת, כי הכל יתהפך לטובה, כי גדול ה' ולגדולתו אין חקר. ועיקר גדולתו ית' הוא מדת החסד שנקרא גדולה [עפ"י"כ (דתי"א כ"ט, י"א) לך ה' הגדולה והגבורה וכו', ועיין תיקו"ז דס"ז ע"ב, ובפ"ח שער הברכות פ"ב]. נמצא שאין חקר לחסדו שהוא גדולתו והבן היטב.

ועל ידי זה תוכל להתחזק הרבה ולשמוח תמיד, ובפרט בעת התפלה שצריכה חיזוק ביותר, שבכל עת שתעמוד להתפלל תעביר מדעתך לגמרי כל מה שעבר עד הנה, רק תבטח בחסדו הגדול, כמו שכתוב [תהלים י"ג ה] ואני בחסדך בטחתי וכו', ותתפלל בשמחה ובטוב לב, ואי אפשר להאריך יותר עתה.

דברי אוהבך באמת לנצח

נתן מברסלב

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה

מכתבים שנת תקצ"ח

סימן רנ"ג

ברוך השם, אור ליום ג', ב' דחול המועד סוכות תקצ"ח לפ"ק

בני חביבי מכתבך קבלתי עתה, והיה בדעתי לבלי להשיבך מפני כבוד חול המועד. אך מדברי גיטך נ"י הבנתי עוצם תשוקתך למכתבי. וגם כי

בבית גנזיו ושבת שמה (שבת י' וביצה טו), ובודאי צריכין לקיים זאת בפשיטות בלי חכמות בשמחה גדולה. אבל העיקר להכין עצמו בלבבו ונפשו לחשוב מחשבות איך זוכין להמשיך על עצמו קדושת שבת קודש על כל פנים עתה, ולבקש הרבה מהשם יתברך על זה. ובפרטיות אי אפשר לבאר כל זה, בפרט על פני השדה (ועיין ליקויה הל' ע"ת היה אות ל"ט).

הן על כל אלה היה רחוק בעיני להשיבו מיד, בפרט ריבוי צערי שיש לי מעסקי, שיש לי כליון עינים הרבה מאד, שאזכה שיגמור לטובה, וגם הצער מכל אחד ואחד מאנשי מפחד הצרות העוברים עתה, השם יתברך ברחמיו ישמור את כל אחד ואחד, ובצל כנפך תסתירנו.

אך עם כל זה בעת שקריתי הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, חלף ועבר על דעתי עוצם תשוקתך למכתבי, ואמרתי בלבי לקיים בזה מצוה הגדולה מהכל, שהוא (דברים ה' ז) ושננתם לבנך וכו' (שם ה' ט) והודעתם לבניך ולבני בניך, כאשר הזהירנו הוא ז"ל אור חיינו בפירוש (שיחות הרין סי' ר"ט וז"ל ופ"א אמר בפירוש גם לבניכם תודיעו את כל התורות והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות וכיוצא בהם אשר גילה לנו, ואמר אז זה הפסוק בתהלהבות גדול כנחלי אש והודעתם לבניך ולבני בניך, ואמר בוה"ל אייער קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך גיטאן, ואמר ברתת וזיע בתהלהבות נורא והודעתם לבניך ולבני בניך עכ"ל), ונתחזקתי בזה להשיבך מיד. ברוך השם יתברך אשר הזכרתי עצמי ואתכם קדושת שבת קודש, שהוא כלל ושורש כל הקדושות, ויש הרבה לדבר בזה (ועיין ראשית חכמה שער הקדושה פי"ז באריכות גדול, הובא בליקוי"מ ח"ב סי' י"ז).

והעיקר להתחזק ולבקש מהשם יתברך לקבל כל שבת ושבת בשמחה גדולה באהבה וברצון טוב, ולגרש ולהרחיק על כל פנים או כל מיני עצבות ויגון ואנחה (ועיין ליקוי"מ ח"ב סי' י"ז צריך ליהרר מאד להיות שמח טוב לב בשבת עייש באריכות), בפרט טרדת ודאגת הפרנסה. להשיכח ולסלק הכל מדעתו, עד שיזכה להמשיך שמחת שבת על כל ימי החול (ועיין ליקוי"מ ח"ב סי' ב') על ידי שלשון הקודש מקושר לשבת על ידי שלימות הדיבור עי"ז ממשיכין השמחה של שבת לששת ימי החול. ועיין ליקוי"מ ח"א סי' ה' על מאמרם ז"ל וזכרו מאחד משבת, ובסי' ל"ח עה"פ עשות הפצץ ביום קדשי. ובח"ב סי' ב'.] שגם בימי החול יתחזק בבטחון חזק תמיד, וישמח נפשו בה' בנקודותיו הטובים, בבחינת אומרה לאלהי בעודי (ליקוי"מ ח"א סי' ר"ב). ותהלה לאל אין לנו להתבייש להזכיר התורה הנוראה "אומרה" אלפים פעמים בכל יום, כי היא חיינו וכו'.

ועתה בני חביבי חמדת לבבי, הוד לבי ונפשי, טרם התחלתי להשיבך על מכתבך, תהלה לאל בחסדו הנפלא כבר השבתיך הרבה. כי כל מה שכתבתי לך עד הנה בזה אתה יכול להחיות נפשך תמיד, ולקבל מהם עצות ככל יום. כי שבת קודש הוא עצה נפלאה על הכל, בבחינת שבת אגין על אדם הראשון כמו שאמרו ז"ל (נח"ב דקל"ח ע"א), כמו שביאר אור עיינינו ז"ל בהמעשה הנוראה של הכנים שנחלפו (ספרי מעשיות מעשה י') שכאשר מגרשין את האדם מהגן הקדוש, שהוא סוד בחינת הגן עדן, צריך שיעמוד עצמו אצל שבת שהוא בחינת המלך שהשלום שלו (ליקוי"מ ח"א סי' כ"ז) וכו'. ואם כי שגבו הדברים מאד מאד גם מדעתי, מכל שכן מדעתכם, עם כל זה ידעתי בכירור שעיקר כונתו הוא בפשיטות לעמוד עצמו אצל שבת, כאשר כתבתי לעיל, וגם בזה יש הרבה לדבר. (ועיין בזה בליקוטי הלכות הל' שבת ה"ד בראשי פרקים, ובהל' תחומין ה"ד ועוד).

ודע בני חביבי, שגם לי נדמה שלא עבר עלי מעודי כאשר עבר עלי אחר ראש השנה הוה, בפרט בסוכות, והאמת הוא כן. אך אף על פי כן ידעתי, דגם בכל פעם שעבר עלי מה שעבר, כל משברייך וגלייך עלי עברו (תהלים מב, ח), היה בכל פעם דברים חדשים, בין בטובו בין בעיקו ח"ו, ועם כל זה מדה טובה מרובה וחסדו גבר עלי ועליך גם כן. ועורנו השם יתברך בנפלאותיו וטובותיו ונסיו, שבכל יום ובכל עת, ערב ובקר וצהריים, בפרט בימים טובים קדושים, בפרט בירח האתנים שאיתן במצות (ירמ' י"א), הוא חודש תשרי הקדוש והנורא מאד, שזכינו לישועות נפלאות, ולחטוף גם קצת ששון ושמחה, ולישב בסוכה בכל יום, ולאחוז בידינו מאנא קרבא (תק"ז דכ"ט ע"א), מטה עוז הם האתרוג והלולב והדס וערבה הקדושים והנוראים מאד, ולצעוק הושענא הושענא בכל יום, ובפרט בהושענא רבא, ולשמוח בשמיני עצרת

גם תשתדל בענין המעות שהבטיח לי, וגם עם ר' משה מרדכי [מתלמידי מוהרנ"ת, דר בטולטשין. ועיין מכתב רנ"א ד' מרדכי'] דברתי מזה, והבטיח לי. יותר מזה שמתי בפני מוכ"ו.

ושלום וחיים לא"ד ה' ולאביך.

נתן מברסלב

סימן רנ"ה

ברוך השם, אשמורת הבוקר יום ו' ערב שבת קודש תקצ"ח, נעמרוב [לא נכתב פרשת השבוע, ועיין במכתב שאח"ז ביום ו' עש"ק שלחתי לך אגרת על ידי הפאסט באריכות וכו', ומזכיר שם ממה שחידש במכתב הזה בענין קדושת שבת, ונראה מזה שהכוונה על מכתב הזה, ולכן נסדר פה, וכ"ה בכת"י]

שלום לאהובי בני, ידיד נפשי ולבבי, הותיק המופלא מו"ה יצחק שיחי

מכתבך קבלתי אתמול ביום ה' סמוך למנחה על ידי אחד מאנשי, שהיה ציר מיוחד אלי על אודות עסקיני, ה' יגמור לטובה (וכן נזכר להלן במשך המכתב "ריבוי צערי שיש לי מעסקי, שיש לי כליון עינים הרבה מאד שאזכה שיגמור לטובה" ובמכתב רנ"ב "גם מהעסק שלי יש לי צער מריבוי הכליון עינים"). אפשר הכוונה במה שעסקו אז בכל הזמן שמוהרנ"ת יוחזר לדור לברסלב. עיין מכתב רל"א "נסעתי לפה לפקח על עסקי". ובמכתב רל"ב "ועדיין לא עשינו מאומה בעסקיני", ובהערות שם, וע"ע בהערה בסוף מכתב רנ"ח. וכן מבואר בימי התלאות [הועתק לקמן במכתב רס"ו או בסוף שנת תקצ"ח] "בשנת תקצ"ח קודם שבועות היה מורנו ר' נתן בברסלב לחשוב עצה עם אהובי איך לחזור לביתו לברסלב" ע"כ. או אפשר הכוונה להדפיס ספרי ברסלב, כי אף שהיה אז אי אפשר בשום אופן להדפיס ספרי רבינו'ל מחמת המחלוקת הגדול, עכ"ו לא עזב מוהרנ"ת את תשוקתו בכל הזמן, ובכל פעם שבא פרישות שלום מלמעברג מר' חיים כ"ן אודות ההדפסה היה הדבר בעיני מוהרנ"ת כמוצא שלל רב עיין באריכות מכתב קל"ו וקל"ז. וע"ע עיין מכתב קס"ג "בפרט עם המכתב מלמעברג". ועיין מכתב קצ"ח. ובשנת ת"ר [תרג"ל] לעת עתה צריכין עדיין תפלה ותחנונים הרבה, שיגמור השם יתברך ברחמיו הנפלאים לטובה מהרה, ולה' הישועה. עד הנה עזרוני רחמיו בדרכים נפלאים ונוראים מאד מאד, אשר לא נשמעו ולא נראו וכו', רבות עשית עתה ה' אלהי נפלאותיך וכו', גם עתה אל יעזבונו ולא יטשנו (תהלים מ, ו), ולמען שמו הגדול יעשה ויגמור חפצינו לטובה מהרה אכ"י"ר.

והנה לא עלה על דעתי אתמול להשיבו היום, כי טרדת שבת עלי על פי רוב מיום ה'. והעיקר [היינו אף שיש טרדת להכין מערב שבת את השבת באכילה ושתיה ובגדים וכו', אמנם עיקר טרדת השבת של מוהרנ"ת היה על רוחניות ברצון קדושה איך ליכות לקדושת השבת, כמו שסיים במכתב "העיקר להכין עצמו בלבבו ונפשו לחשוב מחשבות איך זוכים להמשיך על עצמו קדושת ש"ק"] איך זוכין על כל פנים להתחיל משבת זו, כי בכל יום ויום צריכין להתחיל, מכל שכן וכל שכן בשבת קודש, שהוא כל חיות של כל ימות השבוע, והוא כולו תשובה באהבה ובשמחה מתוך עונג שבת, בבחינת אהבה בתענוגים וכו' (ועיין ליקוי"מ ח"א סי' נ"ח). וגדול ריחוקינו משבת יודע כל אחד בנפשו, אך אף על פי כן כל אחד מישראל כפי הנקודה טובה שיש בו עדיין, כן נמשך קדושת שבת עליו. אבל אף על פי כן שבת ויו"ט צריכין הכנה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ביצה ב), ועיקר ההכנה הוא הרצון, ליזכור בפשיטות את השבת בכל יום ויום, ולקיים מחד בשבת לשבתך (שם טו), כמו שדרשו (מכילתא יתרו בחדש פ"ז) זכור את יום השבת לקדשו, וזכרו מאחד בשבת. מכל שכן וכל שכן כשמגיע מהתלאת יומא דקמי שבתא. בפרט מיום ה' בשבת, שכל ישראל מכינין עצמן על שבת, וכל אחד רץ ומתייגע לקנות קמח ובשר וכו' לצורך שבת. מי יוכל לשער ההתנוצצות שלבלי מה שנעשה מזה שעשועים נוראים בכל העולמות.

[ופ"א סיפרו למוהרנ"ת שפ"א כששאלו תלמידי הר"ק רבי משה לייב מסאסוב ז"ע את רבם מרדע נעשה סגי נהור לעת זקנתו, אמר היות שזוגתי בעת שלשה את העיסה לכבוד שבת היא אומרת וחוזרת בכל פעם "לכבוד שבת, לכבוד שבת, לכבוד שבת" וכן בעת עשייתה שאר מאכלי וצרכי שבת, ומכל דיבור נברא מלאך, ומוה נתמלא ביתי במלאכים, עד שעורר את עיני! כשסיים המספר זאת ענה מוהרנ"ת בתהלהבות: באמת כך באמת כך. טאקי אוי טאקי אוי (שש"ק ח"ב אות תקל"ט)].

אבל זה כל ישראל מקיימין בעזרת השם יתברך, וגם אנו בכללם. בודאי אשרינו אשרי כולנו, שזכינו למתנה טובה ויקרה כזאת, שהיתה גנוזה

גם תודיע לי מיד מכן אחותי ר' אייזיק אם הוא בחיים, כי שמעתי מרחוק שמועה לא טובה ואיני יודע האמת [הר"ר יצחק אייזיק בן אחותו של מוהרנ"ת היה מתלמידיו המובהקים של מוהרנ"ת, ונתגדל אצל מוהרנ"ת, וכנראה שהשמועה הזאת היה אמת, כי מכאן ואילך לא נזכר עוד ר' יצחק אייזיק, ועיין לעיל מכתב רמ"ח שבסוף שנת תקצ"ז בא להסתופף בצל מוהרנ"ת על שבת קודש]. וגם זה רמז והתעוררת גדול להתחזק בכל הנ"ל, עד נוכח לתשובה של שבת בשלימות מהרה (ליקו"מ ח"א סי' ע"ט). טוב להודות לה' שהתחלתי משבת וסיימתי בשבת, כי כל החיות הראש ועד סוף הוא שבת קודש.

והנה כבר לשו תהלה לאל החלה הקדוש של שבת קודש, ואור היום ממשמש לבא, ובעל הרחמים והחסד ישיביענו בבוקר חסדו וטובו, חסדי ה' כי לא תמנו וכו' חדשים לבקרים רבה אמונתך (איכה ג, כא. ועיין לעיל סוף מכתב רי"ג). שהחסדים מתחדשים בכל בוקר כמו שפירש רש"י שם, וצריכין להאמין בזה בכל יום, ובפרט ביום הששי שהוא הכנה לשבת, שהוא עצם החסד והרחמים רעוא דרעוויין, חסדו גבר עלינו ואמת ה' לעולם.

דברי אביך המחיה עצמו בכל עת בכל הדרכים הנ"ל, ובכל הכלול בהם עד אין סוף ואין תכלית. ישתבח העושה גדולות עד אין חקר נסים ונפלאות עד אין מספר, אשר עד הנה עזרונו רחמיו ולא עזבונו חסדיו, בשם קדשו בטחנו שלא יטשנו לנצח. כותב בדמע מרוב צער ומרוב שמחה, מתחזק ומתגבר בכל עת להגביר השמחה, להפוך היגון ואנחה לששון ולשמחה.

נתן מברסלב

מאליך תבין לקרות מכתבי זה לידידינו אוהבינו באמת, ר' מרדכי נ"י
 [מטולטשין, מתלמידי מוהרנ"ת חברו של ר' יצחק], ור' יעקב נ"י [מטולטשין מתלמידי מוהרנ"ת, חתן ר' משה חיים מדיינא], ור' נחמן נ"י [הרה"ח ר' נחמן מטולטשין זצ"ל], ור' דוד נ"י [מטולטשין מתלמידי מוהרנ"ת], ולכל אנ"ש. וגם לידידי ר' איצ'י בר' אברהם דוב ר' יצחק בן ר' אברהם דוב, מתלמידי מוהרנ"ת ולדבר עמו למעני שאל יתרחק מאתנו, ואם קשה לו לנסוע לפה, על כל פנים יבוא לברסלב בעת שאהיה שם אי"ה, על כל פנים יהיה לכו חזק עמנו תמיד באמת.

אם תוכל להתוועד עם ידיד נפשי ולבבי, הוטיק היקר פרי צדיק וכו' מו"ה נחמן נ"י נכד אדמו"ר ז"ל [ר' נחמן בן הר"ר זלמן חתן רביז'ל, והרבנית מרת חיה ז"ל בת רביז'ל, דר בטולטשין]. ותראה לדבר עמו בינך לבינו ותראה לו מכתבי זה, אולי יבין מזה איזה רמזים לעצמו, כמה הוא מעות דרכו במה שמעוות דרכו לבלי לנסוע דרך פה מטולטשין לוויניצא, בהליכה ובחזרה, היאומן כי יסופר, כי הדרך הכבושה בגשמיות וברוחניות הוא דרך פה, והבעל דבר מסבכ לעקם ולעות דרכו. השם יתברך יודע כי אין כוונתי לכבודי חלילה, כי בודאי איני כדאי שיבא אלי, אך למענו אני מזרוז, כי גם הוא בעצמו יודע שבודאי יהיה לו לטובה עצומה נצחית, אם היה מתראה פנים עמי לעתים על כל פנים, ורצון השם יתברך ורצון וקינו אדמו"ר ז"ל הוא בוודאי בזה. והטוב בעיניו יעשה מעתה, והבחירה חפשיית, ואין שום מניעה בעולם.

כוונת הערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצונינו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם הערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמה לקבל באימיל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהרנ"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתם למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בדעת סופר, אן להערות, וכן מי שברצונו שיגיע לו העט סופר על יד האימיל, יפנה:
CONGHVPRINTING@GMAIL.COM
 אן להפעקס: **845.781.6701**
 להודיעה על מול טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

ושמחת תורה. והכל בכח הראש השנה הקדוש והנשגב והנורא מאד, שזכינו להתקבץ יחד במקום גניזתו הק'.

אשרינו שזכינו לזה, אשרי האזנים ועינים, השומעים והרואים הצירופים הקדושים והנוראים שגילה על סוד חודש תשרי, שהוא צירוף אתה פוררת בעוך י"ם ש'ברת ראשי ת'נינים [ר"ת [תשרין] וכו'] (תהלים עז, יג), ואתם ידעתם את' נפש' הגר' כי גר"ם (שמות כג, ט) [ר"ת] [איוב כו, יד] ר'עם ג'בורותיו מי 'תבונן [ליקו"מ ח"ב סי' ח], מי יתבונן [בודאי מי יתבונן, דמי יתבונן — מלים אלו אינו בכת"ן] איך נתקרבו וזכו רחוקים כאלו להתקרב לאור כזה, לידע מצירופים כאלה, בפרט עם חיבור כל התורה הק', שנתגלה שם צירופים הנוראים האלו.

ובאמת אני מודיע לך בני חביבי ויקירי, שבכל עת שהזכרתי עצמי בכונה תיבת תשרי, עם הצירופים הנוראים ונשגבים האלו, התחזקתי עצמי הרבה על כל מה שעבר עלי. כי כל לב מבין ראוי להבין מרחוק שבת-תשרי הוא מלחמה עצומה לכל אחד ואחד, כאשר מקדימין לצעוק בכל חודש אלול, אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקים עלי מלחמה וכו' (תהלים כו, ג), אבל בזאת [בכת"י "באמת"] אני בוטח בודאי בכל מה שכתבתי עד הנה, בקדושת שבת קודש ובקדושת תשרי וכו' וכו', והכל הוא כח קדושת הצדיק האמת שגילה כל זה, ועוסק בכל זה עדיין, כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם [חולין ג, א] וכמו שאמרו בזהר הק' [ח"ב דע"א ע"א] שאלמלא תפלת הצדיקים שמתו שמתפללין על החיים, לא אתקיים עלמא כרגעא חדא. והיבה יתירה נודעת לנו שתהלה לאל אנו יודעים מהצדיק האמת שעוסק בתקונינו, עם כל הצדיקים שוכני עפר אשר מימות אבותינו, זכות כולם יגן עלינו תמיד, אמן.

ואשר כתבת שבעת שעובר ההרפתקאות והבלבולים אי אפשר להרגיש חסדי ה', רק אחר כך כשמרחיב קצת, או רואים נפלאות חסדי ה', זאת אני יודע מכבר מימים רבים, וכבר דברתי מזה עם אדמו"ר בעצמו, ואמר לי שכן הוא [ועיין ליקו"מ ח"א סי' ס"ה וסי' ר"ט], אך אף על פי כן היה כונתו שיתחזק האדם דייקא בעת הדוחק הגדול, למצוא איזה הרחבה, עד שירגיש או דייקא חסדי ה' ונפלאותיו. ועל כל פנים יאמין בהם באמונה שלימה, שבודאי השם יתברך טוב לכל בכל עת, וכבר עזר לו הרבה, ובודאי לא יעזוב אותו גם עתה, וזה עיקר המלחמה להפוך היגון ואנחה דייקא לששון ולשמחה [ליקו"מ ח"ב סי' כ"ג, ועיין ח"א סי' י"ד עה"פ טוב ה' לכל], וכבר דברנו בזה הרבה, ועוד חזון למועד שיפקח ה' עינינו לדבר בזה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים וכו'. יתר מזה אין פנאי להאריך יותר.

ועתה בני תקיים מצות אהבת חברים, ותעתיק האגרת הזה אות באות, ותשליחהו מיד לקהלת קרומינטשאק לידידנו ר' אפרים נ"י [מגדולי תלמידי רביז'ל, וחבר נאמן למוהרנ"ת ז"ל דר באומין], כי אין לי פנאי לכתוב לו בעצמי. והעיקר מחמת שגם הוא מתרשל לכתוב לי, כאשר כבר הוכחתי הרבה על זה, ותקיים כל זה מיד, ותכתוב לי תיכף על ידי הפאסט אם קבלת מכתבי זה, ואם קיימת לשלוח לר' אפרים כנ"ל.

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן !
 לימוד ספה"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום
 מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א
 עמוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן
718-855-2121
 געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות
 חזקו ואמצו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיין ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשכם (ע"ת מכתב ש"א)